

Bernal, 13 de gener de 1981

Estimat amic:

La teva carta del 15 de desembre m'ha donat tres satisfaccions (a part la que sempre em causa rebre lletra teva): la primera saber que en Vicenç Franch no solament va acceptar el meu conte sinó que ja era un admirador de les meves traduccions (!). O sigui: sempre és una satisfacció saber que hi ha algú que et llegeix i que no és, precisament, un amic. La segona ha estat la presentació que has tingut la valentia de fer (ultra la gentilesa), amb aquesta gràcia teva tan característica i, sobretot, amb vertader afecte i una gran generositat. Això tampoc no és gens corrent i sols he pogut trobar-ho en les figures realment grans, intel.lectualment i literariament parlant. Que consti que no foto conya! I, last but not least, la tercera: veure que t'ha tocat sortir a "Plomes catalanes".

Ves per on, en llegir aquesta entrevista, m'assabento que també tu vas estudiar català amb l'Antoni Jaume! Nosaltres (érem una colla de quatre o cinc) potsar més que català, hi vam aprendre el gust per la literatura catalana i un gavadal de coses més. Amb l'Antoni Jaume feiem "excursions" culturals, com ara visitar la casa on va morir en Verdguer a Valldrera, o bé assistir a una missa de gall (malgrat que jo no sóc creient, eh?) al convent dels caputxins de Sarrià, una freda i transparent nit de Nadal o... què sé jo. Qui ens hauria pogut dir --a tu i ami-- aleshores que els nostres camins paral.lels un dia s'encreuarien, oi? Però això que mai no s'esdevé a la geometria, a la vida sol passar.

Bé... a pams, però.

D'acord. Escriuré a en Franch, tot enviant-li el meu "curriculum", per a la redacció del qual penso que en tindrè ben bé prou amb "quatre" paraules, així com la foto a la Carlos Sardel, ben elenxinat i "engominado" (de gomina = fixador). També li atorgaré plens poders perquè et faci les liquidacions dels ~~meus~~ drets a tu, i així podràs anar-te rescabulant de les pèrdues que has hagut de sofrir pel mal cap de lligar (que no té res a veure amb un "ligue") una amistat amb aquest andova que, en comptes d'anar-se'n a les Filipines, a descapollar micos, va anar a petar al cul del món.

Ja m'he empassat El carreró... i El setè filtre. Home, jo no diria que la primera sigui tan dolenta com em vas donar entenent que l'havia trobada la crítica,

però sí que és lluny de les altres dues. Tanmateix, a mi m'ha agradat de reviuire una d'aquelles festes majors de carrer, per bé que la que pintes al llibre ja no té el regust de quan actuava l'orquestra d'en Busquets i t'empalagava les orelles en Bonet de San Pedro, mentre, una mica entresuat i babós, miraves d'arrebambar una mica l'api, o et fonies com un bolado als braços de la noieta que et duia de corcoll. No; al Carreró, les coses ja havien ~~començat~~ començat a canviar... i no han parat. És clar, jo no sabia dir si els temps passats foren millor. Penso que cap allà als anys 40-50 la passàvem bastant peluda, però aquells eren els anys tendres i tot tenia una aureòla romàntica que, recordant-ho a la distància temporal i espacial, encara afua més el meu enyor per una època que mai més no tornarà i que vaig viure intensament, a desgrat de les repressions de tota mena, de l'escassetat de tantes coses, de la censura, etc., car semblava llavors que tots aquests grillons se't clavaven a la carn i el dolor et desvetllava l'afany de lluita per alliberar-te'n... i era'bo el combat... Mira per quins camins m'ha portat la lectura del teu carreró!

El setè filtre, naturalment, l'emparento amb Els orangutans, per bé que és una obra més treballada, més subtil, on ja es nota que grates el paper amb eines més esmolades. Jo crec que no n'hauries de fer cas dels estímuls que puguis rebre o no, i que hauries de tirar al dret i escriure novel·les per a gent gran també, encara que després les hakis de guardar al calaix (tot i que ja sé que això no fa ni té cap gràcia), però algun dia seran llegides com es mereixen. De totes maneres, penso que la publicació de la 2a. edició d'Els orangutans i El setè filtre pot fer girar l'agulla d'imatge devers la teva persona.

Apa, felicitats, doncs, Ofelia Dracw! I que tingusu sort amb la de la serie negra, ara!

Em dius que en Xavier Romeu s'ha embarcat a la "Barcanova", però et calles que tu també figures entre la llista de col.laboradors que han posat a la nadal·la d'enguany. Ah, puta! Resulta que el gerent general, en Joan Agut, és conegut meu! Veuras. Abans de partir-me del terror, cap alla l'any 53, aquella colla de que et parlava en referir-me a l'A. Jaume ens van "infiltrar" a la Penya Cultural Barcelonessa d'acord a un pla que ens havíem fet per tal de catalanitzar-ne les activitats. La idea era crear una mena de cel·lules que havien de dur a terme una tasca semblant a diverses entitats culturals i esportives. D'aquí

que jo també fes feines de secretaria al Pedraforca, que és on vaig conèixer en Lau. Alhora manteníem contactes amb en Triadú i d'altra gent. A la Penya érem de la Comissió de Cultura i manegàvem la biblioteca. Entre d'altres coses, feiem cursos d'idiomes, dictats en català. O sigui que jo, per exemple, ensenyava anglès, en català, mentre que en Max Cahner feia una cosa semblant amb l'alemany. En Ràcard Salvat dirigia teatre. En Manent també ens assessorava en no sé quines coses, etc. També hi havia un grup que liderava en Serra i Gasulla, el qual s'ocupava d'economia, tot seguint les idees d'Henry George, i l'integrava en Joan Agut. Després, aquest minyó va fer recensions per a "Serra d'Or", va dirigir la col·lecció Quaderns de cultura de Bruguera. Un cop, quan encara era en aquesta editorial, va fer un viatge a Buenos Aires, i ens vam retrobar. És clar, havien passat els anys i jo el vaig trobar bastant canviat. Potser no em va semblar tan idealista com abans. Ara era un executiu. Després vaig saber que dirigia l'EDANSA, i quan vaig venir a Barcelona, no sé de que s'ocupava a DOPESA... i vet ací que, no fa gaire, veig rebre una tarja en la qual m'anunciava que era el genent d'aquesta nova editorial. I ara per Nadal he rebut la felicitació que et deia. És clar, tot aquest anar d'Herodes a Pilats no l'acabo d'entendre massa. Tu hi tens alguna relació amb ell? No cal dir que quan li vaig retribuir la felicitació, el vaig felicitar, precisament, per haver-se buscat col·laboradors tan ferms com ara tu i en Xavier Romeu!

Respecte als Anònims, una carta d'ne Pedroló m'ha fet conèixer l'altra cara de la medalla. En realitat, no és que l'Ayma li va retornar els manuscrits sinó que va ser ell qui els reclama, ja que s'havien vençut amb escreix els terminis contractuals per a llur publicació. De manera que ara han anat a parar a can 62, fet que, si bé permetra que el públic tingui ben aviat a l'abast aquestes novel·les, d'altra banda, tindrà l'efecte negatiu d'endarrerir la publicació dels Apocrifis, la nova sèrie en que ara sembla que està treballant el nostre escriptor i de la qual ja n'ha enllestit tres o quatre volums.

A part dels teus llibres, m'he cruspit el d'en Busquets, que m'ha semblat d'allo més interessant, per la bona idea d'incloure la nota biogràfica, la biografia i l'autoanàlisi literària. Els dibuixos no sempre són reeixits. (Per cert que a tu t'ha tret pastat, amb aqueixa mirada entre inquisidora i burleta.. eh?) Després he llegit també Justificació de Catalunya de l'Armengau, la primera

versió del ~~l~~ qual nosaltres vam tenir per aquests verals fa anys per veure si hi havia cap possibilitat de publicar-lo, però no va poder ser. Ara m'estic delectant amb la prosa robusta, vital i poètica alhora del eximí Pablo Neruda, en un llibret o llibras que es diu Para nacer he nacido, on han aplegat poemes, prolegs, articles, notes de viatges i necrològiques en homenatge a escriptors o artistes amics seus, etc. Te'l recomano, com també et recomano Confieso que he vivido, un llibre de memòries, per bé que potser ja els has llegits.

Ah, El detectiu, el soldat i la negra no m'ha fet ni fred ni calor. Hi ha algunes coses de llenguatge que no estan malament, però, no sé, la novel·la en sí...

I encara no em trec del cap la idea de fer un altre viatge a Catalunya, però cada vegada la cosa es posa més negra. Fins i tot aquest estiu, poc abans que comencessin les vacances, per tal com la majoria dels argentins se'n van a passar-les a Brasil o a Europa, on sembla que els surt més barat que estiuellant al país, van estar a punt de posar un impost al turisme: 500 dolars per capita per als qui anessin a Europa per menys de 30 dies i uns 750 per als qui s'hi quedessin més. Que me'n dius? Finalment no ho van materialitzar perquè ja no tenien temps de promulgar el decret, etc., però la cosa no quedara així car és una manera de reforçar els recursos fiscals per compensar el deficit del pressupost, que fa ferredat. De manera que, d'avant aquests inconvenients, ja començo d'esverar-me. Hauré de mirar si la conselleria de cultura o alguna altra institució del nostre país em paga el viatge tot invitant-me a donar conferències sobre l'art de descapollar micos o alguna cosa semblant. A tu que et sembla? Ara va venir per aquí, amb motiu d'una Expo Catalunya 80, organitzada per un Instituto Hispanoamericano Catalán, o com es digui, un dels germans Ainaud de Lassarte, el diputat, i va fer unes conferències. La llastima és que d'això se'n van ocupar els del Casal de Catalunya i en comptes de fer-ho en un indret de la municipalitat de Buenos Aires, de cara als argentins, com hauria hagut de ser, ho van ficar dins el Casal i no va tenir cap mena de trascendencia. Ni tan sols no van fer enganxar els cartells pels carrers o les botigues, uns cartells molt bonics d'en Miró. Bé, si tens alguna influència i em

m'aconsegueixes alguna cosa, ja m'avisaras, eh?

I res més, perquè ja surt fum de la màquina, car fa una temperatura de 34°C i molta humitat. Una abraçada per a tots